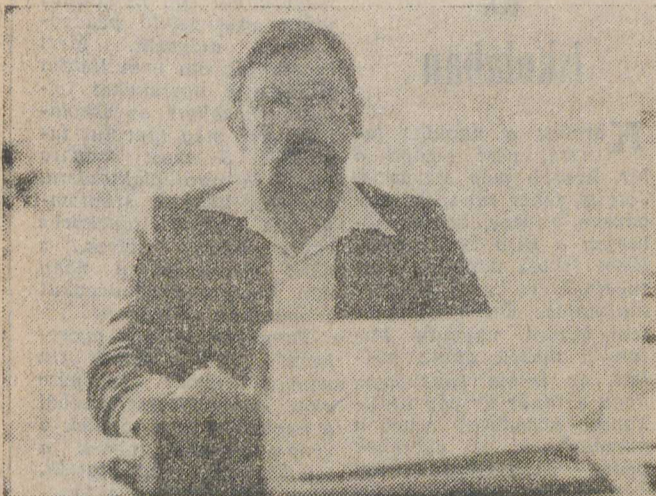

A brigádok önállósága

Egerben is tudják

Bárony Dénes üzemvezető

Az ötvenes évek végén kezdődött el a brigádmozgalom. Az eltelt több mint negyedszázad eredményei, tapasztalatai igen sokrétűek, sok eredményt őrzői. A nagy munkasikereket emlékeztető dátumok, kitüntetések jelzik, amelyeket a mozgalom léte során mérfőlköveknek könyvelhettünk el. Egyre több embert vonzott a brigádmozgalom magához, új színekkel, új célokkal, új kezdeményezésekkel gazdagodott. Tömegessé válása annak bizonyítéka, hogy a dolgozók széles tömegei azonosultak a társadalmi, a politikai és a gazdasági céljainkkal, s képesek voltak arra, hogy ezek megvalósításáért tőbbit tegyenek.

Kezddhetnénk az eredmények felsorolásával. Hogy a szocialista brigádmozgalom eredményesen segítette és segíti a vállalatok gazdálkodását, hogy áldozatkész munkájukra mindig lehet számítani, s hogy igen jelentős szerepet töltenek be, mind a fiatalok szakmunkássá válásának, képzésének, a munkahelyi kollektívába való beilleszkedésének folyamatában. Azt is el lehetne mondani, hogy hány fontos kezdeményezésnek, milyen munkaversenynek voltak elindítói, szervezői és végrehajtói a szocialista brigádok és e munka-

versenyek eredményeinek többleteljesítménye nagyban járult hozzá nem egy gazdasági gondunk enyhítéséhez, vagy éppen megoldásához. A szocialista brigádok mindenütt ott voltak, ahol segíteni kellett. Akadtak éppen ezért látványos akciók, amelyeket a termelési csapások áldozatainak megsegítésére vagy egy-egy neves évforduló méltó megünneplésére indítottak. De ott voltak és vannak ma is a kevésbé látványos mindennapi munkában, patronálják a rászorulókat, élen járnak a tanulásban, a közösségi magatartás terjesztésében.

Ancsel Éva, a jeles filozófus, egy alkalommal erről ezeket mondta: „Szocialista személynység olyan embert értünk, aki — léthelyzetének megfelelően — tulajdonosi öntudattal és felelősséggel él, túllát közvetlen érdekein, és a neki jutó részfeladatokon, magáénak, saját ügyének tekinti közös dolgainkat. Nem él passzív nézőként, statisztaként, pórólni is tud, ha a helyzet ezt megköveteli”.

Több mint negyedszázad tapasztalából különösen szembetűnő az a fejlődés, amelyen a mozgalom keresztül ment. A vállalkozások korábban — amikor éppen erre volt szükség —, elsősorban a termelés mennyiségi növelését tűzték ki cé-

lul. Azután, ahogy változtak a gazdasági feladatok és feltételek, egyre több kollektíva kezdeményezte a munka minőségének javítását, az export-feladatok teljesítését, az észszerű anyag- és energiatakarékosságot. A brigádmozgalom közben megőrizte a szép munkahagyományokat: a tisztességes munka becsületét, a szakmai önérzetét, a közösség dolgai iránti érdeklődést.

Egyszóval van mit sorolni. És az is kétségtelen, hogy jelentős eredményeket könyvelhettünk el minden területen. Am minden bizonytalansággal elmondható az is — és úgy véljük, ez is az igazsághoz tartozik —, hogy a rengeteg igény, a szocialista brigádokra sokszor nyomásként nehezedő erkölcsi, gazdasági, kulturális követelmény hozzájárult a mozgalomban tapasztalható kifulladásához.

Tavaly — 1986-ban — Oroszán volt a VIII. tájkonferencia, ahol a szocialista brigádok vezetői, a szakszervezetek illetékesei, valamint az ügyben érintett elméleti szakemberek voltak jelen, és együtt vizsgálták a szocialista brigádmozgalom helyzetét. Itt fogalmazódott meg, hogy nem a szocialista brigádmozgalommal van a baj, hanem az addigi formákkal, felettük járt el az idő.

Mindez érződik a vállalatnál is, hiszen itt is érzik a vezetők, hogy valami mást kellene, illetve másképpen kellene tenni. Miként is mondta az év elejei beszélgetésünk alkalmával Egerben Bárony Dénes üzemvezető? „A szocialista brigádmozgalom túljutott a csúcson, találni kellene valami új formát...” Így igaz, és ez még akkor is elmondható, ha esetleg az merül fel bennünk, hogy nem arról van szó, miszerint a régi módszerek között fellelhető külsődleges vonások csak a mai szemüvegen keresztül nézve hatnak-e valóban korszerűtlennek, vagy már a kezdetben is magukban hordták a formalitássá válás lehetőségét.

Természetesen nem mondható az, hogy a korábbi mód-

szerekből ma már semmi sem alkalmazható. De azon lehet gondolkodni, vagy beszélgetni és cselekedni, hogy a korábbi közösségi értékeket, amelyeket a szocialista brigádmozgalom korábban már megteremtett, az emberi kapcsolatok, a kölcsönös felelősség, egymás serkentése területén miként, milyen köntösben lehet a alkalmazni, újra felfedezni, a maguk arculatára formálni.

Persze mindehhez az is kell, hogy megváltozzon a velük szemben támasztott vállalati követelmény. Kétségtelen — és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni —, a szocialista brigádok mindenütt ott voltak, ahol segíteni kellett, ezért lehetett és lehet a jövőben is rájuk számítani. Igen, de hogyan?

Nem sokat kell gondolkodni ahhoz, hogy rájövünk, ma már kevésnek bizonyul hajtóerőként, hogy munkaversenyben vesznek részt, hogy egy meghatározott értékelési szisztéma szerint évenként rangsort készítenek a brigádok között, hogy beragasztják naplójukba a sok esetben „el nem használt” színházjegyeket.

Tehát „adva” van a recept: a brigádok önállóságát, kezdeményezőképességük kibontakozását kellene jobban előtérbe állítani, hogy sokkal inkább lehessenek tényleges vállalkozók a szó nemes értelmében. Még érthetőbben, ami való igazság, hogy nem szabványosított követelményekhez kell alkalmazkodni, hanem az élethez. A szocialista brigádok a munkahelyeken döntsének dolgairól, és a helyzethez alkalmazkodva fogalmazzák meg céljaikat. De az sem lehetetlen, hogy megvizsgálják, miként lehet összekapcsolni a szocialista brigádok tevékenységét a vállalati törekvésekkel. Mind ezeket a valós helyzet alapján, kézzelfogható értékelési tevékenységgel.

Ehhez az illetékesek részéről bizony nem kis segítség kellene, az adatok, az ötletek „szolgáltatásával”, hogy érezzék a brigádok: érdemben van rájuk szükség.